

2015

M.A.

3rd Semester Examination

SANSKRIT

PAPER—SAN-301

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

1. यथेच्छमेकः प्रश्न समाधेय :

क) मम्मटमते काव्यलक्षणं किम्? तस्य काव्यस्य कति प्रयोजनानि तेन प्रतिपादितानि? प्रयोजनानां विस्तृतमालोचनं कृत्वा पक्षनिर्देशः क्रियताम् ।

2+1+6+1

ख) लाक्षणिकशब्दस्य अर्थः कः? तस्यार्थस्य प्रतिपत्तये या वृत्तिः ग्रन्थकारेण निर्दिष्ट सा सलक्षणं सोदाहरणं व्याख्यायताम् । 1+9

(Turn Over)

2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च यथेच्छं द्वयोः आशयः स्पष्टीक्रियताम्—5×2
- क) एतद्विलक्षणा तु कविवाङ्निर्मितः ।
 ख) शब्दचित्रं वाच्यचित्रमव्यङ्ग्यं त्ववरं स्मृतम् ।
 ग) गुणक्रियायदृच्छानां वस्तुत एकरूपाणाम—प्याश्रयभेदाद् भेद इव लक्ष्यते ।
3. सलक्षणं सोदाहरणं यथेच्छं द्वयोर्व्याख्या कार्या— 5×2
 अनुप्रासः, श्लेषः, रूपकम्, निदर्शना ।
4. i) संयुक्तिकं सलक्षणमलङ्कारनिर्णय क्रियताम् — 5×2
 क) ससार साकं दर्पेण कन्दर्पेण ससारसा ।
 शरन्नवाना विभ्राणा नाविभ्राणा शरन्नवा ॥
 ख) लब्ध्वा तव बाहुस्पर्श यस्याः स कोऽप्युल्लासः ।
 जयलक्ष्मीस्तव विरहे न खलूज्ज्वला दुर्बला ननु सा ॥
- ii) उभयोर्मध्ये पार्थक्यं निरूपयत — 5×2
 क) उपमोत्प्रेक्षयोः
 ख) अप्रस्तुतप्रशंसा-समासत्तयोः